

BREV FRA TROMSØ, medio november: "Her er aldeles redselsslutt, forholdene lar seg nesten ikke beskrive. Her er i Tromsø idag ca. 9 000 evakuerte, "flyktninger fra bolsjevismen", drevet ut av sine hjem slik som de gikk og sto. De aller fleste har fått lite eller intet med seg - det er dem som er blitt kidnappet slik som de gikk og sto i sitt arbeid i vaskerielleren og kjøkkenet og på arbeidsplassen. Det kom en dame fra Varde i ett søtt sikeundertøy, silkestrømper, dærlige sko og en golfjakke, hun hadde ikke fått lov å gå inn etter en kåpe. Barn i strøpelester og lite tøy, søbbarn slik de lå i vognen i et varmt kjøkken og bare tullet inn i et ullteppe eller en frakk, gamle, krokete stakkarerer, tildels senile, krøpplinger og sinnssyke, syke og friske, sinnssyke og fødende, alt i et vanvittig sammensurium. Den ene skøyte etter den andre kommer med døde og døde nei, det er så grusomt at jeg tørker nesten ikke fortelle om det. Dyrene blir brukket ut og slaktet mens folkene står og ser på det, hus blir stakket i brann mens de siste beboerne ennå ikke er kommet seg helt ut av døren, matvarer og klede blir enten tatt eller brent, for noen er de tingene de sto med i hånden og de tulle tatt med seg, revet ut av hendene på dem. Det verste av alt jeg hittil har sett tror jeg er et av gamlehjemmene. Gamle gebrekkelige stakkarerer, storparten så langt vekkt fra denne verden som det går an i levende live, uvaskete og utslette, pakket dels i tepper og dels i papir, en stank så man rygget bakover i døren. Om man kunne forstå hvorfor slike gamle kryt som er så helt ferdige med livet, skulle gjennomgå slike lidelser! De hadde fått to timer til å komme seg ut av huset på, fikk beskjed om at de skulle inn til vel om bord på skøyta bar det til havs og ombord på et tysk marinefartøy og til Hammerfest. De gamle var bare blitt slengt på dekken uten noe under. I Hammerfest fikk de bærer og sengebunder til de allerskrøpeligste. Folk var jo reist fra alt der også, så de fikk springerjermadrasser i de forskjellige hus og la dem på. Man hadde ikke noe å skifte på dem med, så til dels måtte man vaske tøy og tørke det mens de satt og ventet, og dels ble de pakket i papir og tullet tepper utenom. En dag kom en kone med syv små barn, den eldste 1 1/2 år og den minste snau 5 uker. Det var hun alene om å skulle greie med og hadde da vært på tur en uke. Tenk på fe en slik påkjøring så vidt opppe av sengen etter en barsel. En familie med 5 barn: "Jeg tror lillebarnet mitt er sykt" - ja visst var det sykt, blitt darlig om morgenen og en stor lungebetennelse 5 måneder gammel, neste morgen døde det. Minor mistet sitt ene barn på veien og ble selv sinnssyk. Foreldrene, barn, barn med den ene båten og foreldre med en annen. Hvordan skal de finne hverandre i et slikt virvar? Igår ble en mann plutselig sinnssyk, sang og styrte og ropte på Jesus og djevelen og skremte alle. Han ble puttet i en bil og sendt til - Alle kirker og forsamlingslokaler er fulle av folk. Der kokes suppe til middagsmat, betasvamp og sillegryn, hos alle slaktebarn, på sykehuset, meleriet og kaffestovene samt svenske hjelpebespisnings. Alle lærerne og sjømannsskolens elever, sivil luftvernshjelpemansker, gymnasiastene er rekvirert til hjelp. Ungdommen er veldig kjekke, de springer hele dagen til langt på kveld og er alltid villig og glade. Heldigvis har her vært et ufattelig godt år, mildt og sol og fint, ikke regn, ikke ene og ikke en eneste høststorm. Det er nesten ikke til å tro. Tenk om her skulle vært et slikt vær som i fjor høst, med regn og storm og griseføre. Sykdom har det vært ganske lite av, noen difteri tilfeller og litt småtteri er der jo, og igår 8 tilfeller sterkt mistenkte for tyfus. Jeg tør ikke tenke den tanken ut at der skulle bli tyfus midt opppe i dette, det ville bli en verre katastrofe. Matforsyningene blir vel det mest aktuelle nå, det minker sterkt. Klær er her heller ikke noe stort av nå, vare de som har fillete undertøy kan få noe og de som ikke på noen mulig måte kan klare seg tal de kommer lenger sørover. Det største problemet er allikevel hvordan man skal få alle disse menneskevidere. Her finnes nesten ikke båter, de få som er skal bare brukes til å få folk ned fra Finnmark og hit, og her stopper alt opp. Det ser katastrofalt ut idag, alt står i stampe. Enden på visen blir vel at de blir stuvet ombord på tyske destrovere og ammunisjonsskip. Sandeligen et herlig perspektiv. Få bli her til russerne kommer, får vi i allfall ikke. Oppslagene om evakuering sier at det er frivillig, men de som ikke drar, vil bli tvunget. Går du ikke i båten så får du komme utenfor. Det hele blir filmet. "På flukt fra bolsjevismen". Var det noen som snakket om vandreddets verden." - GERMANEREN, kamporganiet for SS Norge, klager over heleførtesiden over bristende moral blandt kampefellene. "De har en forbannet tilføyelighet til å re seg i land et eller annets sted. Mange tar avstand fra det de før mente og sier at tyskerne har skuffet. Det er kommet til synspunkter som deres politiske motstandere har hevdet i årevis og sier at det er tyskerne som har overfalt det norske folk og nå utplyndrer det. Tyskerne har mistet deres tillit. De har kompromittert nasjonalsosialismen, sier de og vil ikke ha mer med dem å gjøre." - INGEN NORSK PREST har som kjent tatt mot lønn siden prestene la ned sine embeter i april 1942. Det er derfor en ganske anseelig sum som har samlet seg opp i "kirkedepartementet", anslagsvis 18-20 mill kroner. Først i det siste har man fått kjønnskap til hvordan quislingene disponerer dette fondet. Bl.a. har en frøskjemper fått 40 000 kr. for sin innsats på østfronten. Han overtok en prestegård i erkjenningstidsgave, og pengene var driftskapital. SS-presten Melde har fått 30 000 kr. erstatning for bombeskade på sin eiendom. - PÅ "KIRKEDEPARTEMENTET" s lyakurs for naziprester hadde 2 av deltakerne ikke en gang den obligatoriske studenteksamen. Likevel har nazibiskoppen ordinert dem til prester. - KONG HAKON ga igår en lunsj for prins Bertil og svenske diplomater i London. Kongen rottet en varm takk til det svenske folk og den svenske regjering for all sympati og støtte som er vist landflyktige nordmenn i Sverige og for all hjelp som i krigens lange og tunge år ved svensk førsteelse og arbeid er vært det lidende Norge. Han takket på egne og regjeringens vegne Norges takk til den svenske nasjon og den svenske kongen. Prins Bertil takket for kongens vennlighet, som hadde vært dem alle dybt. Det hadde vært den svenske konge og regjering en glade nylig i Stockholm å ønske representanter for den norske regjering velkommen. "Det er en særlig glede å kunne gi uttrykk for den beundring hvormed det svenske folk har fulgt H.M. kong Hakons personlige innsats under krigen og det er mitt håp at kongen snart kan vende tilbake til et fritt land."

SARMEIDING: 1) En prest på lågholt best, 2) Løvetann til middag, 3) Kaninnskinns med tannpine, 4) Springdans på lånetaket, 5) Edikkvann i havregrøten, 6) Viske lær på sittensmaten, 7) Med ørevarmere i kufferten, 8) Varmeflaske på utmarsj, 9) Tripp trapp tresko, 2) Med niste på dunken, 11) Han begynte å gå hjemver.

BRITISKE JAGERFLY som eskorterte en Bowfighthorpatrulje utenfor norskakysten igår ettermiddag, skjøt ned 6 tyske fly. Et jagerfly savnes. - Underangrep på en sydgående konvoy i Kattegat igår senket britiske fly et skip og skadet flere. Ca. 40 tyske skip er ødelagt på 14 dager opp til 2/12 under allierte angrep på skipsfarten mellom Norge og Danmark.

VESTFRONTEN: På 72 timer fra tidligmorgenen til igår morges tok over 12 000 allierte fly del i en tung-støp-offensiv over Tyskland. Igår natt gjorde over 1 300 britiske bombefly et angrep som tilslutt gjorde det kraftigste nattangrepet under krigen. En stor last sprengbomber og over 350 000 brannbomber falt på jernbaneknutepunktene Osnabrück og Giessen og Leunaverkene for syntetisk gull i Merseburg, som med det fikk sitt annet angrep på 12 timer. Flyvero, som sendte tiubake fra Louna, melder at Giessenområdet var et eneste flammenav. Noe quitefly som hadde bombat Berlin, melder store rannor i etvidstrakt område av Osnabrück. 17 tyske fly ble skutt ned. 21 britiske savnes. - De alliertes luft-offensiv mot tyske transportar følger en sammenhengende plan. Da jernbanesentrene i Ruhr - Essen - Dortmund og Duisburg - ble bombet, gikk tyskerne over til å bruke rutene over Hagen og Oerhausen. Dermed kom turen til disse steden. I de overbelastete jernbanesentret Karlsruhe og jernbanetomtene og selve stasjonen fullstendig ødelagt og alle hovedspor avskåret. - Like planmessige er angrepene mot oljeanlegg. Et de siste angrepet mot Louna var produksjonen der redusert med minst 50 %, men lå likevel over produksjonen ved 8 av de 10 oljeanleggene i Ruhr som britiske bombefly har angrepet. - I Tyskland innrampet dr. Speer igår på jernbanearbeidernes dag at det var vert alvorlige brudd på transportsystemet og i kringkastingen sa dr. Doerf Müller at bombingene har dag ødelagte trafikkarer og samvandsnetta. Sveits melder at mættillærslene til Vesttyskland er utilstrekkelig på grunn av bombing, og at 80 mill. mennesker er flyktet fra de bombepåtrete distrikter. Tegn tyder på at flyktningproblemet er vokst de tyske myndigheter fullstendig over hodet.

VESTFRONTEN: DEN AM+3. ARME er i et nytt framstøt fra brohodet ved Dillingen nord for Saarlandern kommet inn i Siegfriedlinjen, som har gar gjennom tett skog. Kamper raser i Dillingen og Saarlandern. Brohodet ved Saarlandern gar nå i ett med et annet brohode lenger syd, og de allierte holder 3 km. av østbredden av Saar. - Lenger syd er de allierte i framstøtet mot Saarbrücken nådd fram til punkter 8 km. fra denne byen i vest og sydvest. I syd raser kamper i Saargemünd. - Bak framstøt er enda et fort ved Metz falt, og tyskerne har bare 2 igjen. - Tyskernes konsentrasjon av tropper i Ruhr og Saar er større enn på noe annet avsnitt under hele krigen. Men de 70 divisjonene tyskerne sier de har på vestfronten, er på 11 000 mann, ikke på 17 000 som før. - Styret er langt fra på høyde med hva det var, og de tyske soldatene er av meget ringere kvalitet. Men de kamper med en fanatisme uten sidestykke, så de minste framskritt betyr harde kamper. - I Saar har amerikanerne på en måned rykket fram opp til 60 km. på en 100 km. front. - Luxembourg radio melder at den nazistiske formann i kommuniststyret i Ehrenfeld, en forstad til Köln, er blitt drept. 2 SS. menn som terroriserte innbyggerne i Köln, er skutt. - I ITALIA har den 8. arme rykket 10 km. fram og tatt Mezzano på veien til Ferrarra. - Bonomi skal idag danne ny regjering, grunnlag på de liberale, de kristne demokrater, arbeiderdemokratene og kommunistene. Sosialistpartiet og aksjonspartiet har nektet å la seg representere.

ØSTFRONTEN: I SYDUNGARN har Tolbukin hatt framgang på opp til 24 km. i 3. kanalen Balatonsjøen/Donau/Drave. Russene holder sydbredden av Balatonsjøen og er 60 km. fra Østerrike. Jernbaneknutepunktet Barcs ved Drave falt igår. Ankar melder om evakuering av Budapest, som tyskerne de siste dagene har gjort klar til gategamper ved å sprengte hus og sette opp maskingeværer. - Bombefly fra Italia støtter den russiske offensiv og har rettet kraftige angrep mot Budapest og Wien. - Moskva har oppfordret østerrikerne til øyeblikkelig å denne partisanvedlinger og hindre tyskerne i å evakuere befolkningen til det indre av Tyskland og legge landet øde. - Tyskerne har alt hatt store vansker med Volksturm i Øst-Europa. Mange av de utskrevete er forsvunnet og har sannsynligvis sluttet seg til motstandsbevegelsen. - I ØSTPREUSSEN har russene iflg. Reuters begynt lokale angrep. De russiske soldater har hvite uniformer som gjør dem nesten usynlige i vinterlandskapet. - På v. Rundstedt har hendene fulle i vest, venter en i Moskva at Stalin skal slå til hvort øyeblikk. Spiderpatruljer er aktive. I 3. krigsvintre har russene slått til i løpet av de 6 første vinterukene - og nå er 2/3 av denne perioden alt gått.

KEMPENE I ATEN OG PIREUS fortsatte igår. Gen. Scoby melder at briterne og de redslære greske styrker har hatt jevn framgang i nesten alle områder. Men i noen områder har opprørerne satt seg fast i tyske blokkhus og andre solide bygning der de gjør kraftig motstand. Tanks, artilleri og fly har vært i virksomhet. Det er ikke noe tegn til at opprørerne følger gen. Scobys ordre om å trekke seg ut av området uten/Pireus. 2 destrøvere og barfasser åpnet ild mot Elasstyrkene i Pireus, og marinesoldater gikk i land og ryddet havnen. - Måtsituasjonen er alvorlig. Briterne har åpnet feltkjøkkener i områder som er fri for snikskytter og opprørere. - RÅMs representanter, som trakk seg tilbake fra regjeringen, skal ha vist seg villige til forhandlinger. - Papandrou: "Vi forsvarer frihet mot alle. Blas er blitt en uavhengig arme og har bevislig forberedt statskup. Jeg er demokrat, socialist og antifascist. Jeg spør demokrater og sosialister over hele verden om de i sitt eget land ville finne seg i at heren og politiet nærte inn under et politisk parti? Briterne har på ingen måte blandet seg i våre saker. Men bare søkt å frigjøre oss." Churchill's regjering er blitt skarpt kritisert den britiske presse.